

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/43/2019
Identifikačné číslo spisu: 1106201185
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1106201185.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Creditor GAMA, s.r.o., so sídlom Štúrova 13, 811 02 Bratislava, IČO: 35 897 279, zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: MOL HUNGARIAN OIL AND GAS PUBLIC LIMITED COMPANY, so sídlom Október huszonharmadika 18, 1117 Budapešť, Maďarská republika, zastúpeného advokátskou kanceláriou RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o., so sídlom Výsoká 2/B, 811 06 Bratislava, IČO: 36 863 360, o zaplatenie 12 611 862,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbBu/1/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2017, č. k. 1Cob/250/2015-732, takto

rozhodol:

I. Dovolanie odmieta.

II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 14. decembra 2017, č. k. 1Cob/250/2015-732 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 19. mája 2015, č. k. 1CbBu/1/2006-632 (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“), ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 246 334,71 eur. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že základnou otázkou pre posúdenie nároku žalobcu na náhradu škody pri povinnosti uskutočniť verejnú ponuku o kúpe akcií je otázka, aké druhy obchodov je potrebné zohľadniť pri určení priemernej ceny dosiahnutej na burze. Odvolací súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, v zmysle ktorého sa do priemernej ceny dosiahnutej na burze cenných papierov pre účely povinnej ponuky počítajú iba kurzotvorné a blokové obchody, priame obchody sa do priemernej ceny akcií dosiahnutej na burze cenných papierov v zmysle § 118 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách [ďalej len „zákon o cenných papieroch“ v príslušnom gramatickom tvare (tam, kde sa v predmetnom rozhodnutí uvádza zákon o cenných papieroch, myslí sa tým jeho znenie účinné do 31. decembra 2003 - pozn. dovolacieho súdu)] nepočítajú. Priame obchody nie je možné zohľadniť pri určení priemernej ceny dosiahnutej na burze, pretože pri obchodoch

uskutočnených na základe zmluvy uzatvorenej priamou dohodou medzi predávajúcim a kupujúcim - teda inak ako na základe anonymnej ponuky a dopytu prostredníctvom verejných trhov - je celkom na vôli zmluvných strán, akú kúpnu cenu si medzi sebou dohodnú, v dôsledku čoho tu chýba objektivizujúci prvok konkurencie viacerých ponúk a dopytu týchto cenných papierov. Pre priblíženie tohto záveru odvolací súd poukázal na to, že v niektorých prípadoch priamych obchodov, najmä keď sa predáva väčšie množstvo akcií umožňujúcich dosiahnutie významného postavenia v spoločnosti, je dohodnutá cena za akciu vyššia ako cena, za ktorú sa akcie predávajú na verejných trhoch. Tým však nedochádza k poškodeniu akcionárov, pretože, takúto cenu by za svoje akcie na verejnom trhu nedosiahli a účelom zákona o cenných papieroch je zaistiť akcionárom možnosť predaja akcií za cenu stanovenú objektívne a nie s prihliadnutím na zvláštne výhody, ktoré nadobudnutie väčšieho množstva akcií prináša ich nadobúdateľovi.

1.2. Jediným objektívnym kritériom pre stanovenie ceny za povinné odkúpenie akcií sa javia práve ceny z anonymných obchodov, ktoré by mali byť stanovené na základe anonymných ponúk a dopytu na kúpu a predaj akcií na verejných trhoch. Odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/342/2001 a 29Cdo/2078/2007, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. 5Obo/98/2007 a 1ObdoV/78/2008, pričom vo svojom rozsudku zvýraznil princíp právnej istoty, ktorý je definovaný v čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, a doplnil, že nezistil žiadny dôvod pre odklon od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

1.3. Odvolací súd vo vzťahu k rozhodnutiu Úradu pre finančný trh zo dňa 28. októbra 2003, č. GRUFT-069/2003/SPNP - ktorým bol schválený druhý návrh povinnej ponuky žalovaného na cenu odkupu akcií obchodnej spoločnosti M., a.s. - uviedol, že s poukazom na znenie ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p. účinného do 30. júna 2016, je povinný vychádzať z predmetného rozhodnutia správneho orgánu. Povinnosť vychádzať z daného rozhodnutia znamená nahliadať na jeho právoplatné závery ako na závery konečné, t. j. prijať ním rozhodnuté spoločenské vzťahy za ustálené a nemenné, urobené na základe ústavy a zákona. Zároveň uviedol, že nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku predstavujúcu otázku predbežnú v súvislosti s riešením daného prípadu. Ak by súd pri riešení prejudiciálnej otázky zaujal odlišné stanovisko, bol by jeho postup v rozpore so zákonom.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dňa 3. apríla 2018 dovolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“).

2.1. Nesprávne právne posúdenie namietal žalobca vo vyriešení právnych otázok,

- „či je súd v konaní o žalobe drobných akcionárov na náhradu škody spôsobenej vyhlásením povinnej ponuky voči jej vyhlasovateľovi pri posudzovaní súladu ceny povinnej ponuky s ustanovením § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch v znení účinnom do 31. decembra 2003 povinný vychádzať z rozhodnutia, ktorým Úrad pre finančný trh Slovenskej republiky schválil návrh povinnej ponuky, ako z rozhodnutia príslušného orgánu v zmysle § 135 ods. 2 C. s. p., resp. § 194 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.“ a - „z cien ktorých burzových obchodov sa má vychádzať pri výpočte, priemernej ceny dosiahnutej na burze, v zmysle § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch v znení účinnom do 31. decembra 2003“.

2.2. Vo vzťahu k obidvom právnym otázkam dovolateľ uviedol, že existuje jedno rozhodnutie dovolacieho súdu (vo vzťahu k prvej otázke rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/133/2009 a vo vzťahu k druhej rozhodnutie sp. zn. 1ObdoV/78/2008). Tieto rozhodnutia sú však podľa žalobcu ojedinelé, preto ich nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a zároveň ak existuje k určitej otázke len jedno rozhodnutie, nemožno podľa jeho presvedčenia ani dospieť k záveru, že by bola určitá právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, a preto sú splnené podmienky pre prípustnosť jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

3. Pokiaľ ide o prvú dovolaciu otázku, žalobca uviedol, že rozhodnutie vydané v inom konaní má zásadné účinky len voči tým, ktorí boli účastníkmi konania, v ktorom bolo rozhodnutie vydané a voči ich právnym nástupcom. Skoršie rozhodnutie zásadne nemá prejudiciálne účinky voči tomu, kto sa skoršieho konania nezúčastnil, a preto môže byť súd v novom konaní viazaný skorším rozhodnutím o

predbežnej otázke len vtedy, ak aj v novom konaní koná s účastníkmi skoršieho konania alebo s ich právnymi nástupcami. Voči osobám, ktoré sa skoršieho konania nezúčastnili, nemôže súd vychádzať zo skoršieho rozhodnutia, ale musí predbežnú otázku posudzovať autonómne, bez ohľadu na to, aký bol výsledok skoršieho konania. Skoršie rozhodnutie pôsobí voči osobám, ktoré neboli účastníkmi konania, v ktorom bolo vydané, len v prípadoch stanovených zákonom, ktoré sú stanovené napr. v ustanovení § 193 C. s. p., resp. v § 228 ods. 2 C. s. p.

3.1. Rozhodnutie Úradu pre finančný trh o schválení návrhu povinnej ponuky má iba relatívne účinky, keďže zo zákona nevyplýva, že by jeho účinky mali byť rozšírené na iné osoby ako na účastníkov konania, či dokonca absolútne. Uvedené znamená, že predmetné rozhodnutie nemá žiadne účinky voči žalobcovi, a to ani účinky prejudiciálne, keďže účastníkom konania, v ktorom bolo predmetné rozhodnutie vydané, bol len žalovaný. Dané rozhodnutie tak nemôže prejudikovať zákonnosť ceny povinnej ponuky, za ktorú žalovaný odkupoval akcie od drobných akcionárov (t. j. 1 379,- Sk za kus) a nie možné z neho vychádzať v zmysle ustanovenia § 194 ods. 2 C. s. p.

3.2. Podľa dovolateľa krajský súd preto pochybil, ak vychádzal z právneho názoru, že rozhodnutie Úradu pre finančný trh má prejudiciálne účinky pre predmetný spor napriek tomu, že žalobca nebol účastníkom správneho konania. V prípade opačného výkladu by totiž žalobca nemal žiadnu právnu možnosť preukázať nezákonnosť ceny povinnej ponuky.

4. K druhej právnej otázke žalobca uviedol, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1ObdoV/78/2008, z ktorého vychádzal krajský súd, prevzal argumenty z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/342/2001, ktoré však nepovažuje za správne, keď za správny označil prístup (českej) Komisie pre cenné papiere. Táto zastávala iný názor, ktorý je v súlade so všeobecne uznávaným účelom predpisov o minimálnej cene, a to, že do priemernej ceny akcií treba rátať aj priame obchody, vrátane tých, na základe ktorých majoritný akcionár získal väčšinu.

4.1. Dovolateľ pri odôvodnení druhej právnej otázky poukázal trinástu smernicu o ponukách na prevzatie (Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/25/ES), ktorej návrh existoval už v roku 2000. Predmetná smernica zakotvila požiadavku rovnakého zaobchádzania so všetkými akcionármi, z čoho vyplýva povinnosť nediskriminovať drobných akcionárov. V čase prijatia zákona o cenných papieroch už návrh predmetnej smernice existoval. Zároveň žalobca dodal, že slovenský zákonodarca harmonizoval svoje právo s právom EÚ novelou uskutočnenou zákonom č. 644/2006 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2007, a v zmysle ktorej cena akcií nesmie byť nižšia ako prémiová cena. Rovnaké pravidlo pri určení ceny akcií obsahujú aj právne poriadky okolitých štátov, v Rakúsku od roku 1998, v Českej republike od prijatia novely č. 370/2000 Sb. a v Nemecku od roku 2001.

4.2. Podľa dovolateľa je zřejmé, že účelom ustanovenia o minimálnej cene povinnej ponuky je zaistiť spravodlivú a nediskriminačnú cenu pre drobných akcionárov a v rámci určenia spravodlivej ceny je potrebné vždy nejakým spôsobom prihliadať na prémiovú cenu nadobúdacích obchodov. Preto aj ustanovenie § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch v znení účinnom do 31. decembra 2003 je potrebné vykladať tak, že do priemernej ceny treba zahrnúť ceny všetkých burzových obchodov, vrátane nadobúdacích obchodov, aby bolo zabezpečené, že drobní akcionári dostanú spravodlivú a nediskriminačnú cenu, ktorá bude zohľadňovať aj prémiovú cenu.

4.3. Zároveň žalobca uviedol, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/98/2007 (preskúmané v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1ObdoV/78/2008 so záverom o zamietnutí dovolania pre vecnú správnosť rozsudku sp. zn. 5Obo/98/2007 - pozn. dovolacieho súdu) považuje za nesprávne - a za správny označil záver súdu prvej inštancie v danom spore - keďže názor, že pri určení minimálnej ceny možno zohľadniť len anonymné burzové obchody, nemá oporu v zákone. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahovalo dva zásadné argumenty, a to že pojem „cena akcií“ znamená ich „kurs“, a že kurz sa počíta z kurzotvorných, čiže anonymných obchodov. Jeho záver, že cena akcií znamená ich kurz, výslovne odporuje ustanoveniu § 7 ods. 7 zákona o cenných papieroch. Žalobca taktiež nesúhlasí s tvrdením, že kurz sa neráta z anonymných obchodov. Zákon jasne hovorí, že sa počíta len z kurzotvorných obchodov, pričom kurzotvorný obchod nie je to isté ako anonymný obchod. Anonymné obchody sú obchody, ktoré sú uzatvárané na základe automatizovaného spárovania ponúk na kúpu a predaj. Patria k nim obchody blokové a kurzotvorné. Cena blokového obchodu pritom nie je kurzom, ako výslovne stanovuje bod 19.2. burzových pravidiel. Preto podľa dovolateľa nemožno argumentáciou obsiahnutou v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/98/2007 podporiť záver, že do priemernej ceny

treba rátať len anonymné obchody.

5. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 4. februára 2019 navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť.

5.1. K prvej právnej otázke žalovaný poukázal na znenie ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, z ktorého jednoznačne vyplýva, že ak bolo o otázke, o ktorej patrí rozhodnúť inému orgánu, rozhodnuté iným príslušným orgánom, je povinnosťou súdu vychádzať z takéhoto rozhodnutia, t. j. toto rozhodnutie je pre súd záväzná. Rozhodnutie Úradu pre finančný trh o schválení 2. návrhu povinnej ponuky bolo vydané zákonom povelaným orgánom, ktorý rozhodol konečne a právoplatne vo veci, o ktorej mu patrí rozhodovať. V tejto súvislosti pritom žalovaný poukázal na skutočnosť, že tzv. poškodení akcionári, neboli povinní predat' akcie obchodnej spoločnosti M., a.s. v rámci vyhlásenej povinnej ponuky, naopak žalovaný bol povinný kúpiť akcie za podmienok schválenej povinnej ponuky od akcionárov, ktorí možnosť predat' akcie v povinnej ponuke prijali.

5.2. Vo vzťahu k druhej právnej otázke uviedol, že najvyšší súd predmetnú otázku riešil a ustálil, že výklad ustanovenia § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch, ktorý predkladá žalobca, je nesprávny a nezákonný. Preto nie je založená prípustnosť podaného dovolania.

5.3. Záverom žalovaný dodal, že v zmysle rozhodnutí najvyššieho súdu a Úradu pre finančný trh postupoval pri vyhlásení povinnej ponuky správne a neporušil žiadny právny predpis. Z tohto dôvodu nie sú splnené zákonné podmienky pre vznik žalobou uplatneného nároku na náhradu škody.

6. Najvyšší súd, ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Pre rozhodnutie vo veci (a pre posúdenie prípustnosti dovolania) je vzhľadom na predmet sporu významná predovšetkým žalobcom vymedzená druhá právna otázka. Nárok žalobcu na náhradu škody by mohol vzniknúť len v prípade, ak bola nesprávne určená cena akcií obchodnej spoločnosti SLOVNAFT, a.s. v povinnej ponuke.

7.1. Výriešenie v poradí prvej žalobcom vymedzenej právnej otázky by bez súčasného záveru o prípustnosti a zároveň aj dôvodnosti dovolania v časti druhej označenej právnej otázky nemalo žiadny vplyv na výsledok predmetného sporu (a na prípadný úspech žalobcu v ňom). Tento záver platí aj vtedy, ak by súdy nižšej inštancie v časti tejto právnej otázky vec nesprávne právne posúdili, nakoľko táto otázka by bola významná len pre určenie výšky náhrady škody, pre posúdenie ktorej je nevyhnutný prvotný záver o tom, že v dôsledku nesprávneho určenia ceny akcií v povinnej ponuke navrhutej žalovaným vznikla akcionárom obchodnej spoločnosti M., a.s. škoda (t. j. kladný záver o prípustnosti a dôvodnosti dovolania žalobcu v druhej právnej otázke).

7.2. Prvá dovolacia právna otázka má len „doplňkový“ charakter k druhej právnej otázke a jej zodpovedanie bez toho, aby bolo dovolanie žalobcu prípustné (ale aj dôvodné) v časti druhej právnej otázky by malo výlučne akademický charakter. Preto dovolací súd uvádza, že pokiaľ nie je konštatovaný záver o dôvodnosti dovolania v druhej právnej otázke, by dovolanie v časti prvej právnej otázky nebolo podľa § 421 ods. 1 C. s. p. prípustné, keďže nebola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej, hoci sa ňou súdy nižšej inštancie vo svojich rozhodnutiach zaoberali (k tomu viď aj 3Obdo/28/2018).

7.3. Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že záver o tom, či dovolaťom tvrdená právna otázka predstavuje právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, ktorá je významná pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver dovolacieho súdu (rovnako ako to platí aj pre ostatné podmienky prípustnosti dovolania), pričom dovolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolaťom predloženú právnu argumentáciu.

8. Dovolací súd z uvedených dôvodov prioritne posudzoval prípustnosť dovolania žalobcu v ním sformulovanej druhej právnej otázke, a to otázky z cien ktorých burzových obchodov sa má vychádzať pri výpočte priemernej ceny dosiahnutej na burze, v zmysle § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch v znení účinnom do 31. decembra 2003.

9. Na to, aby bola daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nemohla byť dovolateľom nastolená právna otázka predmetom posudzovania zo strany dovolacieho súdu pred podaním dovolania. Ak už určitú (dovolateľom vymedzenú) právnu otázku dovolací súd meritórnym spôsobom posúdil (t. j. vyjadril sa k otázke výkladu alebo aplikácie určitého zákonného ustanovenia), je potrebné považovať konkrétnu právnu otázku za vyriešenú v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, v dôsledku čoho je vylúčená prípustnosť podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Zároveň je - za predpokladu, že súdy nižšej inštancie danú právnu otázku rozhodli v súlade so skorším rozhodnutím dovolacieho súdu - vylúčená prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

9.1. Uvedené úzko súvisí s požiadavkou jednoty judikatúry súdov ako so súčasťou princípu právnej istoty zakotveného v čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, ktorý nachádza svoje vyjadrenie aj priamo v zákonomnom texte (viď ustanovenia § 220 ods. 2 a ods. 3 C. s. p. upravujúce konanie pred súdom prvej inštancie, resp. § 393 ods. 2 a ods. 3 C. s. p. upravujúce konanie pred odvolacím súdom).

9.2. Z požiadavky jednotnosti rozhodovacej činnosti súdov nižšej inštancie vychádza aj právna úprava prípustnosti dovolania, pokiaľ ide o možnosť namietania nesprávneho právneho posúdenia neúspešnou stranou sporu. Dovolanie je v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. prípustné len, ak sa odvolací súd pri vyriešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (t. j. v prípade, keď odvolací súd nerešpektoval skoršie judikátórne závery najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho); ak určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (t. j. v prípade, keď najvyšší súd v postavení súdu dovolacieho ako najvyššia súdna autorita v rámci sústavy všeobecných súdov k danej právnej otázke nezaujal ešte právny názor a je aj pre zjednotenie rozhodovacej praxe súdov nižšej inštancie potrebné, aby nastolenú právnu otázku vyriešil), alebo ak je určitá právna otázka posudzovaná dovolacím súdom rozdielne (t. j. v prípade, keď je primárne potreba zjednotiť judikatúru samotného najvyššieho súdu, čím sa v konečnom dôsledku zabezpečí aj jednotná rozhodovacia prax súdov nižšej inštancie).

9.3. V iných než v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, alebo písm. b/, prípadne písm. c/ C. s. p. taxatívne upravených prípadoch je prípustnosť dovolania - pokiaľ ide o možnosť strany sporu namietat' nesprávne právne posúdenie - vylúčená. Uvedené platí aj v prípadoch, keď strana sporu s právnymi závermi odvolacieho súdu súladnými s judikatúrou dovolacieho súdu nesúhlasí. Aj v tejto skutočnosti je vyjadrený charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ktoré má prichádzať do úvahy len vo výnimočných (zákonom predvídaných) prípadoch.

9.4. Skutočnosť, že strana sporu - ktorá s právnym posúdením veci nesúhlasí - nemá v konkrétnom prípade možnosť účinne namietat' nesprávne právne posúdenie v dovolacom konaní, pritom nemôže byť považovaná za nesúladnú s právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani s právom na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Ústava a ani Dohovor totiž právo na podanie dovolania z dôvodu nesprávneho posúdenia negarantuje. Ak štát zákonom pripúšťa dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, je povinný zabezpečiť, aby stranám boli poskytnuté základné záruky článku 6 Dohovoru. Uvedené však neznamená, že dovolanie má byť prípustné v každom jednom prípade, keď je strana sporu nespokojná so závermi odvolacieho súdu, ale je to nevyhnutné chápať tak, že dovolacie konanie sa musí uskutočniť v zákonomnom rámci, a to vrátane posúdenia prípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku.

9.5. Pre dovolací súd tak vyplýva povinnosť posúdiť, či dovolanie strany sporu podané z dôvodu tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci spadá pod niektorý z taxatívne vymenovaných v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. Ak je splnený niektorý z dôvodov prípustnosti dovolania uvedený v písm. a/, písm. b/ alebo písm. c/ ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., dovolací súd skonštatuje prípustnosť dovolania a ďalej vo svojom rozhodnutí posudzuje jeho dôvodnosť. Ak však dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie nie je možné priradiť k žiadnemu zo zákonom upravených dôvodov prípustnosti dovolania, dovolanie nie je prípustné a povinnosťou dovolacieho súdu je dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ C. s. p. bez toho, aby zaujal právny záver k dovolateľom nastolenej právnej otázke. Takýto postup je v súlade so zákonom a nemôže ním byť porušené právo na súdnu a inú právnu ochranu (k tomu viď aj II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013) a vyplýva aj z ustanovenia § 419 C. s. p., v zmysle ktorého je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

Záver o prípustnosti, resp. neprípustnosti dovolania pritom patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' aj I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017) a prípadný opačný názor niektorej zo strán sporu je pre posúdenie prípustnosti alebo naopak neprípustnosti dovolania irelevantný.

9.6. Aj zo skoršej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že úspešné uplatnenie dovolania je totiž podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je aj opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska vecnej správnosti v ňom zaujatých záverov; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok bez ďalšieho odmietnuť (k tomu vid' aj ICdo/246/2014, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/38/2015 a 5Cdo/146/2012).

9.7. Naopak nesúladný s právom na súdnu a inú právnu ochranu by bol postup, ak by dovolací súd vecne preskúmaval dovolanie, hoci by podľa zákona bolo neprípustné (obdobne aj I. ÚS 26/94 a II. ÚS 172/03). Dovolací súd je tak viazaný zákonnou úpravou prípustnosti dovolania obsiahnutou v ustanoveniach § 419, § 420 a § 421 C. s. p. a nemôže na základe dovolacej argumentácie predloženej v konaní pred súdmi nižšej inštancie neúspešnou stranou sporu vytvárať vlastné - zákonom nepredvídané - dôvody prípustnosti dovolania.

10. Z uvedených záverov vychádzal dovolací súd aj v rozhodovanej veci a dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nie je daná.

10.1. Predmetná právna otázka už bola predmetom meritórneho dovolacieho prieskumu, a to v rozsudku z 24. februára 2010, sp. zn. IObdoV/78/2008 (t. j. v rozhodnutí, na ktoré poukázal v napadnutom rozsudku krajský súd - pozn. dovolacieho súdu), v ktorom dovolací súd poukázal na záver vyslovený v rozsudku najvyššieho súdu z 23. júla 2008, sp. zn. 5Obo/98/2007 (na ktorý odkázal vo svojom rozsudku okresný súd - pozn. dovolacieho súdu), v zmysle ktorého „účelom ustanovenia § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch bolo zabezpečiť možnosť predaja za cenu stanovenú objektívne a nie s prihliadnutím k osobitným výhodám, ktoré nadobudnutie väčšieho množstva akcií nadobúdateľovi prináša. Potom jediným objektívnym kritériom pre stanovenie ceny pri povinnej ponuke sa javia práve ceny z anonymných obchodov, ktoré by mali byť pri riadnom fungovaní verejného trhu stanovené na základe anonymných ponúk a dopytu na kúpu a predaj akcií na verejných trhoch.“ V nadväznosti na uvedené dovolací súd vo svojom rozsudku skonštatoval, že „na základe gramatického a logického výkladu ustanovenia § 183 ods. 3 (správne má byť § 118 ods. 3 - pozn. dovolacieho súdu) zákona o cenných papieroch dospel k záveru, že obchodom uskutočneným na verejnom trhu môže byť iba taký obchod, ktorý by bol uzavretý na základe anonimnej ponuky a dopytu. Odvolací súd preto správne konštatoval, že kurzotvornými obchodmi sú iba obchody anonymné, a preto žalovaný pri uskutočnení povinnej ponuky neporušil žiadne ustanovenie zákona o cenných papieroch, a teda neboli splnené zákonné predpoklady pre vznik nároku uplatneného žalobcom titulom náhrady škody.“

10.2. Zároveň dovolací súd dopĺňa, že odvolací súd a aj súd prvej inštancie v spore rozhodli pri vyriešení právnej otázky, ktorá bola pre ich rozhodnutia určujúca v súlade so záverom vysloveným už v skoršom rozhodnutí dovolacieho súdu (vid' citovaný rozsudok IObdoV/78/2008), a preto neprichádza do úvahy ani prípustnosť dovolania žalobcu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

. 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. upravil. Naopak, keď to výslovne „počtom rozhodnutí“ neupravil, je potrebné považovať za vyriešenie právnej otázky dovolacím súdom aj jediné jeho rozhodnutie. Pre priblíženie predmetného záveru dovolací súd uvádza, že v predmetnej veci žalobca za vyriešenie ním nastolenej právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nepovažuje jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, z čoho vyplýva, že aby sa mala otázka byť považovaná za vyriešenú, musia byť aspoň dve zhodné rozhodnutia dovolacieho súdu.

11.3. Ak by danú argumentáciu dovolací súd akceptoval, je nepochybné, že v inej veci by iný dovolateľ (resp. právny zástupca spisujúci dovolanie) uviedol, že ani existencia dvoch rozhodnutí dovolacieho súdu neznamená, že je určitá právna otázka vyriešená, resp. že by danú situáciu bolo možné považovať za rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a súčasne by uviedol, že musia byť najmenej tri rozhodnutia dovolacieho súdu, aby bolo možné konštatovať, že už je určitá právna otázka v rozhodovacej praxi

dovolacieho súdu vyriešená.

12. Pre úplnosť dovolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 15. októbra 2019, sp. zn. I. ÚS 418/2019, ktorým ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť proti uzneseniu vo veci rozhodujúceho senátu dovolacieho súdu z 30. mája 2019, sp. zn. 3Obdo/77/2018 ako zjavne neopodstatnenú, keď skonštatoval, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu „prima facie“ nemožno považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľov. Ustálená rozhodovacia prax ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 340/04, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08, I. ÚS 204/2010).

12.1. V uvedenej veci najvyšší súd odmietol dovolanie - prípustnosť ktorého mala byť daná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. - ako neprípustné, nakoľko dovolateľom nastolená právna otázka už bola vyriešená v jednom skoršom rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré dovolací súd v predmetnom uznesení o odmietnutí dovolania poukázal. Závery súdov nižšej inštancie boli pritom súladné s tými, ktoré vyslovil najvyšší súd v odkazovanom rozhodnutí. Išlo pritom o obdobnú situáciu, ako je tomu v rozhodovanom spore.

13. Na závere dovolacieho súdu o neprípustnosti dovolania nemôže nič zmeniť ani odkaz dovolateľa na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/25/ES o ponukách na prevzatie z 21. apríla 2004, a to z nasledujúcich dôvodov:

13.1. K povinnej ponuke na predaj akcií a aj k samotnému odkúpeniu akcií obchodnej spoločnosti SLOVNAFT, a.s. žalovaným došlo v roku 2003 (t. j. pred prijatím predmetnej smernice).

13.2. Samostatná existencia návrhu predmetnej smernice (od roku 2000) na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť, keďže návrh smernice nie je záväzný, a to ani pre členské štáty (nie to ešte pre subjekty súkromného práva vrátane žalovaného).

13.3. S poukazom na znenie článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (predtým čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je smernica (t. j. nie návrh smernice - pozn. dovolacieho súdu) záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Záväzná pre členské štáty sa stala smernica dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie (čl. 22 smernice). K jej uverejneniu v Úradnom vestníku Európskej únie došlo dňa 30. apríla 2004.

13.4. Smernica stanovila v článku 21 lehotu na jej transpozíciu do právnych poriadkov členských štátov do 20. mája 2006, a preto nie je možné domáhať sa jej aplikácie na právne vzťahy, ktoré vznikli v roku 2003.

13.5. Slovenská republika sa stala členským štátom Európskej únie až 1. mája 2004 a až od tohto momentu sa stali pre Slovenskú republiku záväzné pramene práva Európskej únie so všetkými dôsledkami. Aj táto skutočnosť vylučuje možnosť aplikácie smernice na rozhodovaný spor.

13.6. Len ako poznámku dovolací súd dopĺňa, že aj v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že nie je prípustné podať prejudiciálnu otázku v prípade, ak súd rozhoduje o právnych vzťahoch, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli pred pristúpením členského štátu do Európskej únie (k tomu viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Ynos, C-302/04), tak ako tomu bolo aj v rozhodovanom spore.

13.7. Na základe uvedeného je tak zrejmé, že aplikácia Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/25/ES o ponukách na prevzatie z 21. apríla 2004, na ktorú poukázal vo svojom dovolaní žalobca, nie je použiteľná na rozhodovaný spor o náhradu škody - ktorá mala vzniknúť žalobcovi určením nesprávnej ceny akcií žalovaným v povinnej ponuke v roku 2003 - keď jediný relevantný predpis, ktorý na spor dopadá, je ustanovenie § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch, ktorý pri svojom rozhodovaní použili súd prvej inštancie a aj odvolací súd.

14. Nakoľko nie je daná prípustnosť dovolania žalobcu v právnej otázke, ktorá bola významná pre rozhodnutie v spore a pre posúdenie, či nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanému vznikol [so záverom, že tento nárok nevznikol s odkazom na skoršie rozhodnutie najvyššieho súdu (rozsudok z 24. februára 2010, sp. zn. 1ObdoV/78/2008) - pozn. dovolacieho súdu], je s poukazom na skôr vyslovené závery (viď bod 7. vyššie) pre meritórne rozhodnutie v spore nepodstatné vyriešenie právnej otázky - „či je súd v konaní o žalobe drobných akcionárov na náhradu škody spôsobenej vyhlásením povinnej ponuky voči jej vyhlasovateľovi pri posudzovaní súladu ceny povinnej ponuky s ustanovením § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch v znení účinnom do 31. decembra 2003 povinný vychádzať z rozhodnutia, ktorým Úrad pre finančný trh Slovenskej republiky schválil návrh povinnej ponuky, ako z rozhodnutia príslušného orgánu v zmysle § 135 ods. 2 C. s. p., resp. § 194 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.“ - keďže aj v prípade jej nesprávneho vyriešenia odvolacím súdom by bol záver konajúcich súdov rovnaký, t. j. zamietnutie žaloby z dôvodu neexistencie nároku na náhradu škody.

14.1. Z tohto dôvodu sa dovolací súd nezaoberal prípustnosťou (a následne ani dôvodnosťou) dovolania žalobcu v časti uvedenej právnej otázky.

15. Keďže dovolanie žalobcu nie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.